

1515.

etiam Apostolicorum Judicum, et Delegatorum, tam Ecclesiasticorum, quam secularium, etiam si mixtum Ordinarii, et delegati, et alias qualitercumque qualificati fuerint, eximimus, et totaliter liberamus, et sub B. Petri patrocinio, ac nostra, et Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, ac nobis, et Romano Pontifici, pro tempore existenti immediate subiicimus. Ita quod Patriarchæ, Archiepiscopi, Ordinarii, Officiales, Vicarii, Commissarii, Rectores, et Iudices prædicti, præsentis, et futuri, nullam jurisdictionem, superioritatem, auctoritatem, dominium, potestatem, visitationem, aut correctionem in Archihospitale, membra, et personas, ac huiusmodi servitio durante, servitores, eorumque beneficia, res, et bona huiusmodi, præsentia, et futura, utpote prorsus exemptas, et exempta, etiam ratione cuiuscumque delicti, aut contractus, seu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, aut res ipsa consistat, exercere, seu excommunicationis, suspensionis et interdicti, seu alias sententias, censuras et pœnas Ecclesiasticas promulgare nequeant.

Confratribus bona Hospitalis & membrorum in eadem utilitatem uti licentiam permutandi &c. facultatem concedit.

§. 5. Ac confratribus Archihospitalis, et membrorum huiusmodi, eorundem Archihospitalis, et membrorum bona mobilia, et immobilia, etiam loca Comperarum Sancti Georgii Januæ nuncupata, præsentia, et futura, pro quibuscumque aliis, mobilibus, et immobilibus, quorumcumque valorum existant, cum quibuscumque personis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, cuiuscumque qualitatis, vel præminentie existentibus, ac Ecclesiis etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Parochialibus, Hospitalibus, vel aliis quibusvis piis locis permutare, seu bona Archihospitalis, et membrorum huiusmodi, cum prædictis, et quibusvis aliis personis, etiam Ecclesiasticis, vel secularibus, ac Ecclesiis et locis prædictis, cum quibus Archihospitalis, et membrorum huiusmodi conditionem efficere poterint meliorem, in emphyteusim perpetuam, et sub annuo canone, sive censu, seu ad tempus, vel alias, totiens quotiens opus fuerit, concedendi, & eorum pretia in fabricas, & sustentationem pauperum Archihospitalis, & membrorum huiusmodi convertendi, liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Executores huius Bullæ, & defensores horum privilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris, universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium & Metropolitanarum, Ecclesiarum Canonicis, necnon eorundem Archipresbyterorum, Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati fuerint, Conservatores, & Iudices, Archihospitalis, membris, ac in illis degentibus personis, & huiusmodi durante servitio servitoribus,

& eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Custodibus præfatis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ipsosque, & eorum singulos, etiam contra quoscumque bonorum suorum, spiritualium, & temporalium, ac Archihospitalis, & membra, ac in illis degentes, & servitores huiusmodi, illorumque beneficia prædicta, per eos nunc, & pro tempore obtenta, tam ratione personarum suarum, quam alias legitime spectantium, & pertinentium occupatores, & detentores, ac super eis iniurias inferentes, & iacturas, perpetuo defendentes, faciant, auctoritate nostra, Archihospitale, membra, & personas, ac huiusmodi durante servitio servitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Custodes, licentia & facultate huiusmodi, ac aliis præmissis, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes, eos, vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, illorumque Officiales, Vicarios, Rectores, Commissarios, ac etiam Iudices Ecclesiasticos & seculares, ac alios supradictos, etiam ut præfertur, qualificados, per Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quascumque alias personas huiusmodi, indebite, molestari, vel eis super eisdem bonis gravamina, seu damna, aut iniurias irrogari, facturi ipsi Archihospitali, membris ac personis & servitoribus, cum ab eis, vel procuratoribus suis, aut eorum altero fuerint requisiti, de prædictis, & aliis personis quibuslibet super restitutione huiusmodi castorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, iurium, & bonorum, mobilium, & immobilium, reddituum, & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibusvis molestiis, iniuriis, & damnis, præsentibus, & futuris, in illis videlicet, qui iudicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, in aliis vero, prout qualitas negotiorum exegerit, iustitie complementum, occupatores, seu detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon contradicentes quolibet, & rebelles cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quancumque, & quotiescumque expediet, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, & nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, contra illos, quos censuras & pœnas huiusmodi per eos pro tempore latas incurrisse constiterit, illas totiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

Contrariis omnibus derogat.

§. 7. Non obstantibus sc. re. Bonifacii Papæ VIII. qua cavetur, ne quis extra suam civitatem & dioc. ad iudicium evocetur, nisi in certis exceptis casibus, & in illis non ultra unam dietam a fine suæ dioc. seu ne Iudices & Conservatores a Sede deputati prædicta, extra civitatem, & dioc.

& diocesim, a quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alius vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine dioc. eorundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita; dummodo non ultra quatuor dietas aliquis a fine suæ dioc. vigore præsentium non trahatur, seu quod de aliis, quam de manifestis iniuriis & violentiis, & aliis, quæ iudicalem requirunt indaginem, pœnis, in eos, si quas egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant; & Innocentii Quarti contra exemptos, Volentes, ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Ambitione cupiditatis, incipientibus, quam aliis quibuscumque, a prædictis, & quibusvis aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, tam a Iudicibus delegatis, & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis editis constitutionibus, & ordinationibus, quæ eorundem Conservatorum per præsentis deputatorum possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, eisque libero exercitio quomodolibet obviare, quodque dicti Vicarii, seu Officiales, ac Canonici prædicti per præsentis deputati, non sint de personis, quæ in Conservatores deputari non possint; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam cum similibus Conservatorum deputationibus, ac aliis Conservatoriis, quibusvis personis Ecclesiasticis, membris, Hospitalibus, seu aliis piis locis, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, & aliis quantumcumque fortissimis, & insolitis clausulis per nos, & Prædecessores, ac successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem eandem hæcenus concessis, & in posterum concedendis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquirit forsan ad hæc servanda foret; & illis nullatenus, aut non nisi de Apostolica potestatis plenitudine derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis Ordinariis, eorumque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & iniuriatoribus, præfatis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim ab eadem, sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, & Ordinibus, militiis, &

nomibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generalis vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus, non expressam, vel totaliter non insertam, dictorum Archiepiscoporum, & aliorum Conservatorum per præsentis deputatorum jurisdictionis expeditio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Facultates Conservatorum ampliat.

§. 8. Ceterum volumus, ac auctoritate, & tenore prædictis decernimus, quod quilibet Conservatorum per præsentis deputatorum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodque a dat. præsentium sit eisdem Conservatoribus per præsentis deputati, & eorum cuilibet, in præmissis omnibus, & eorum singulis captis & non captis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram eis capta fuissent, & jurisdictione eorum, & cuiuslibet eorum, in prædictis omnibus, & eorum singulis, per præsentem vel modum alium perpetua legitime extitisset, constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obstante.

Transumptis credi iubet.

§. 9. Et quia difficile foret &c. Nulli ergo &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Kal. Julii, Pont. nostri Anno 4.

Dat. P. An. 4. 13. Junii.

XVII.

Contra offendentes aliquem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona eiusdem diripientes, eorumque complicés & fautores.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Emerariorum quorundam, qui S. R. E. præcipuas Catholicæ Ecclesiæ columnas ea, qua convenit, reverentia observare contemnunt, & in eorum res, & bona, manus violentas ausu sacrilego iniicere non verentur, effrenata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea, quæ a Prædecessoribus nostris in dictorum Card. dignitatis conservationem provida sunt consideratione statuta, pro illorum observantia firmiori nostræ innovationis munimine robaremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Ecclesia Dei dignitati conspicimus in Domino salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sane ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abu-

Causa Constitutionis.

abusus, & licentia delinquendi, quo dum Apostolica Sede vacante per Card. in Conclavi existentes de futuri Romani Pontificis electione tractatur, si qua de uno ex eisdem Card., quod in Pontificem sit electus vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & super ea diripienda cum ipsius Card. Conclave nondum egressi familiaribus eam custodientibus vi contendit; & si etiam effractis foribus, aut pariete effosso aditus pateat in praedam omnium bonorum, quae ibi extant, hostiliter corrumpit, nisi armatorum praesidio defendatur, nonnullique quandoque reperiantur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus praetextu rixarum domos Cardinalium hostiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eaque morantes, offendere, vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus sacrosancta militans Ecclesia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum scandalorum occasio exhibetur.

Innovatio con-
stit. Hon. III.
& Bonif. VIII.
in cap. felices
de pen. in 6.

§.2. Nos igitur huiusmodi temerarios conatus debita volentes animadversione reprimere, sacro approbante Concilio fel. rec. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum contra aliquem dictae Ecclesiae Card. hostiliter insequentes, & illis praesentia, consilio, aut favore assistentes, eosve scienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & aedes, ut supra, invadentes, & eorum posteros, & bona, editas Constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, innovamus. Deterentes eas ubique debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Excessus ad
invadentes
domos Card.

§.3. Et nihilominus constitutiones eadem cum omnibus, & singulis in eis contentis censuris, & poenis, ad omnes, & singulas personas cujuscumque status, conditionis, & excellentiae existentes, qui alicuius dictorum Card. domum, tam tempore dicti Conclavis, etiam si in Roman. tunc Pontificem sit electus, quam alias quacumque, & ex quacumque causa armata manu invadentes, & in ea violenter, hostiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi existentibus vulnerantes, & eorum socios, & qui id fieri mandaverint, vel factum ejus nomine ratum habuerint, ac ipsis invasoribus consilium in praemissis, vel favorem praestiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio
contrariorū.

§.4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sancio pena-
lis
Dat. P. An. 4.
16. Martii.

Nulli ergo &c.
Datum Romae in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sextodecimo, 17. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno IV.

Confirmatio sacri, & Oecumenici Concilii Lateranensis Quinti, sit indicio expeditionis contra infideles.

Concilium istud ex urgentissimis causis indicium Jul. II. ut sup. in ejus Const. 33. Sacrosanctae. Pag. 325.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Constituti juxta verbum Prophetae meritis licet imparibus, super gentes, & regna, officii nostri debitum decenter exequimur, cum universi status Ecclesiastici, ac universales Ecclesiae, eorumque negotiorum reformationem per nos utiliter factam innovamus, & pro illius inviolabili observatione opportuna remedia adhibere Ecclesiis, & Cathedralibus, ac etiam Metropolitanis, ne diutius suis pastoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis assiduis vigilamus, & operibus intendimus indefessis, per quae Dominicum gregem curae nostrae commissum in conspectu Divinae Majestatis acceptum, & obsequentem reddere valeamus: Turcas vero, & infideles alios, tam in Orientalibus, quam in Meridionalibus partibus consisten. qui veri luminis, verae salutis iter pertinacissima mentium caligine contemnent, vivificae Crucis, in qua Salvator noster mortem ultro suscipere voluit, ac vitam sacratissime vitae suae ineffabili mysterio repararet, insidiantes, & hostes Deo odibiles, ac Christianae religionis persecutores acerrimos sese reddunt reprimere, ac infestissimis, crebrisque eorum insultibus, quibus in Christianum sanguinem crudeliter debacchantur, non solum spiritualibus, verum etiam temporalibus muniti praesidiis possimus, auctore, & favore Domino contraire.

Vigilantia
huius Pont. ad
multa egregia
& salubria.

§.1. Sane cum fel. record. Julius Papa II. Praedecessor noster Sacrum generale Lateranen. Concilium de Venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu, laudabiliter legitime, & ex rationabilibus causis Spiritu Sancto cooperante convocasset, & in eo quinque Sessiones tenuisset, ac sextam Sessionem indixisset;

Julius II. con-
vocavit Conc.
Later. & du-
rante Concilio
decessit.

§.2. Nos quibus etiam in minoribus constitutis insitum cordi desiderium semper fuerat generale Concilium, utpote agri Domini culturam praecipuam, celebrari videndi dicto Julio Praedecessore humanis rebus exempto, divina favente clementia, ad summi Apostolatus apicem assumpti, honesto, utilique desiderio nostro debitum ex injuncto nobis cura Pastoralis officio accessisse conspicientes, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate suscepimus, ac in dicta Sessione il-

Pont. iste
tunc creatus
fuit & Con-
cilium prole-
qui in aedavit.

illius prorogationem ex tunc expressis, & aliis causis nostrum, & dactorum fratrum animum moventibus, de eorumdem fratrum consilio, & assensu ad certum tunc expressum tempus per nos facta, approbante eodem sacro Lateranen. Concilio approbavimus, & Concilium ipsum usque ad perfectionem causarum, propter quas indictum extiterat, & praesertim inter Principes, & Potentatus Christianos bellis atrocibus pacatis, hostilibusque armis depositis, universalis, & firma pax componi valeret, pro qua tamquam pro saluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes nostros adhibere intendebamus, prosequi, & sine debito terminare velle, nostrique incommutabilis animi, & intentionis fore, & esse declaravimus, ut his quae ad Dei laudem, Ecclesiaeque praefatae exaltationem, & Christianorum concordiam pertinent, absolutis, sancta, & per necessaria expeditio contra Catholicae Fidei hostes fieri, feliciterque de illis Altissimo favente triumphari posset.

Et venientibus
ad Con-
cilium saluum
conductum.

§.3. Et ut ad tam perutile Concilium accedere debentes ab accessu hujusmodi nullatenus retraherentur, nullamque omnino causam praetendere possent, omnibus, & singulis ad celebrationem Concilii per Julium praedecessorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipsorumque venientium servitoribus ad Concilium Lateran. ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea libere commorandi saluum conductum dicto Sacro Lateranen. approbante Concilio, dedimus, & concessimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, ut pro Sedis Apostolicae reverentia, venientes hujusmodi non molestarent, sed eos libere venire permitterent.

Concilium
fuit principa-
liter congregatum
ex tribus
causis videlicet:
Pro concordia
Princip. Chri-
stianorum;
Pro reforma-
tione Curiae;
Pro abrogatione
Pragmaticae San-
ctionis.

§.4. Ac septimam Sessionem indiximus, in qua cum nihil magis affectaremus, quam ut causa utiles, & necessariae, propter quas dictum Concilium Lateran. indictum fuerat, ut desiderii nostri erat, ad finem debitu perducerentur, trium Cardinalium, aliorumque Praelatorum, qui causas hujusmodi, & alias Conciliares materias audirent, & discuterent, auditaque & discussa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus, atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis universalis componendae inter Reges, ac Principes Christianos, quae una ex principalioribus congreg. Concilii praefatae causa fuerat, & schismatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curiae: reliqua vero discussionis, & abrogationis Pragmaticae sanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cum unaquaque deputatione quamplura utilia, & necessaria diligenter examinerent, & accurate nobis retulerint, ac per eos discussa, & examinata in aliis quinque Sessionibus successive per nos tentis sacro approbante Concilio per nos favente Domino absoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoscimus, Deum ipsum bonorum datorem, piis nostris, & non nisi ad commune bonum tea-

Tom. III. Par. III.

dentibus desiderii pro sua immensa pietate, & misericordia plurimum favisse, ac nobis, ut quae mente nostra gessimus, & circa quae plurimum laboravimus, videlicet ut Concilium ipsum causis, propter quas indictum fuerat, juxta votum terminatis feliciter claudi, & absolvi posset, concessisse.

Imperator &
Reges Con-
cilio conten-
tuat.

§.5. Carissimus namque in Christo filius noster Maximilianus in Imperatorem electus Julii Praedecessoris praefati, nostro vero tempore cl. mem. Ludovicus Francorum, & ceteri Reges, & Principes Christiani summo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in Spiritu Sancto legitime congregato adhaeserunt.

Conciliabu-
lunque Pisa-
num damna-
tum fuit.

§.6. Ac Pisanum Conciliabulum per quosdam nullam potestatem habentes indictum, & per eundem Julium Praedecessorem damnatum, juxta ipsius Julii Praedecessoris sententiam pro damnato habuerunt, & schisma ex eis pullulare ceptum (quod semper, dum vixit, quam plurimas calamitates, Praelatis, & aliis Christianis ex diversis schismatum temporibus, & aliis generalibus Conciliis haecenus celebratis attulisse constat) extinctum, ac universalis Ecclesiae pax, & unio secuta extitit.

Concilium La-
teranen. ab-
solutum fuit.

§.7. Necnon tam Ecclesiasticarum quam Saecularium, & aliarum personarum mores, quantum expedire visum fuit, reformati, & nonnullae causae orthodoxam fidem concernentes terminatae, ac nonnullae aliae materiae a dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Praelatorum diligenter examinatae, & discussae, in dicto Concilio solerti cura expeditae, & terminatae fuerunt, nobisque per Cardinales, & Praelatos deputationum hujusmodi pluries relatam, fuit, nulla negotia eis discutienda, examinandaque remanuisse, & a pluribus mensibus citra nulla prorsus de novo a quoquam ad eos prolata fuisse, Episcoposque in partem sollicitudinis ad curam gregis Domini nobiscum perferendam vocatos, ac alios Praelatos in dicta Urbe praeter sacrorum Conciliorum consuetudinem, cum eorum, & Ecclesiarum suarum incommodo, ac damno diutius permanisse.

Pax, & con-
cordia inter
Principes Chri-
stianos con-
clusa fuit.

§.8. Itaque ex praemissis omnibus, quae per nos, & dictas deputationes in ipso Concilio expediti desiderabantur, sola Regum, & Principum pax, & animarum concordia restare videbatur, pro qua qualis mens nostra semper fuerit, quantumque omni studio nostro circa illam componendam laboraverimus, cunctis literas a nobis emanatas legentibus apertissime constare potest, novitque Deus ipse, qui summa est omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamve assiduis orationibus ab eo petere, & implorare numquam destiterimus, ut Christianum gregem, cujus custodiam nobis licet immeritis, commisit, mutuo caritatis fervore accensum, ad firmam ac perpetuam pacem incundam, pro sua clementia inducere dignaretur, & nihilominus tam Nuncios nostris, quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eosdem Reges, & Principes habemus, quam

H h h

lite.

literis eos multis, & efficacissimis rationibus, præsertim si Religioni Christianæ, & Catholicæ Fidei, grave periculum ac discrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilatam, & auctam deductæ, ut par est, consulere, & providere vellent, in Domino, cujus causa præcipue agitur, hortati fuimus, ac ex eorundem Nunciorum, Regumque, & Principum ipsorum literis percepimus, exhortationes nostras tantæ apud eosdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficaciam fuisse, illorumque corda, & animos adeo flexisse, & commovisse, ut fere inter omnes pax tamdiu a nobis pro Republicâ Christianâ universali bono desiderata, omnino conclusa fuerit, & si quid superest, propediem componendum (ipso Deo favente) speretur: quod mente, animoque nostro subinde nobis revolventibus exultat cor nostrum in Domino nostro Jesu Christo, ipsique super hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipsos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Christifideles ea signa lætitiæ, quæ in similibus fieri consueverunt, & gratias Deo agendas, ipsiſſimque Deum, ut pax conclusa perduret, rogandum esse censuimus.

§.9. Solum itaque superest, ut sancta ac perneccessaria contra infidelium rabiem Christianum sanguinem sitientium expeditio capiatur, necnon omnia, & singula, quæ in XI. Sessionibus, partim per nos, partim per Julium Prædecessorem hujusmodi hætenus tentis, gesta, & facta potiori pro cautela approbentur, & innoventur, ac inviolabiliter observari mandentur. Habita igitur super his cum fratribus nostris, & aliis Prælatiſ matura deliberatione sacro approbante Concilio, omnia, & singula in dictis XI. Sessionibus gesta, & facta, ac literas desuper editas, cum omnibus in eis contentis clausulis (exceptis quibusdam, quæ certis personis pro universalis Ecclesiæ pace, & unione duximus concedenda, necnon executorum in illis deputazione) Apostolica auctoritate approbamus, illaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, decernimus atque mandamus.

§.10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta observari faciendum, in Romana Curia Gubernatorem Almæ Urbis nostræ, & Vicarium nostrum pro tempore existentes, ac Camera Apostolicæ Generalem Auditorem, qui personas sibi respective subjectas, ad id cogere, & compellere valeant, extra vero eam, omnes & singulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, omnibus, & singulis Christifidelibus, ne in præſenti Concilio gesta, & facta sine nostra, & dictæ Sedis licentia speciali glossare, aut interpretari præsumant.

§.11. Ac fidei urgente nos zelo dictam contra infideles expeditionem, per nos, & dictum Julium Prædecessorem dictis causis Conciliaribus expeditis, totiens in dictis Sessionibus, propositam, & promissam, & cum Oratorib. Regum, & Prin-

cipum apud nos existen, pluries communicatam, & discussam, piæ mem, Nicolaum Papam V. etiam Prædecessorem nostrum, qui post Constantinopolitan, Urbis calamitosum excidium ad vindicandas Christi injurias, & infidelium furorem reprimendum generalem contra eos expeditionem indixit, & quem solerti studio rec. me. Callistus III. ac Pius II. Rom. Pont. etiam Prædecessores nostri imitati fuerunt, imitantes ad triennium proxime futurum, cum facultate per nos, una cum eisdem fratribus nostris decimas fructuum ex Ecclesiis, & Monasteriis, ac aliis Beneficiis in universo Orbe consistentibus imponen, & exigen, ac omnia, & singula alia, quæ ad hujusmodi expeditionem necessaria sunt, & quæ in similibus expeditionibus fieri consueverunt faciendi, sacro approbante Concilio, sumendam, faciendam, & prosequendam decernimus, & ut felicem fortiatur effectum, piæ, humiles, ac devotas ad Omnipotentem Deum preces jugiter fundimus, idemque omnibus utriusque sexus Christi fidelibus faciendum mandamus.

§.12. Eisdem Maximilianum in Imperatorem electum, ac Reges, Principes, & Potentatus Christianos, quorum virtutem Deus excitare nos jubet, hortantes, ac per viscera misericordiæ Dei nostri Jesu Christi obsecrantes, perque tremendum ejus judicium obtestantes, ut ipsi memores se de ipsa Ecclesia Christi sanguine redempta, & per eos etiam propriæ vitæ non parcendo, tuenda, & conservanda rationem reddituros esse, omnibus invicem posthabitis odiis, mutisque dissensionibus ac similitatibus oblivioni perpetuæ demandatis, ad defensionem Christianæ Fidei sicut proprio, & necessario eorum incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantæ necessitatis articulo, prout eorum fuerint facultates, prompta auxilia præbere studeant: eosdem nihilominus paterno affectu monentes, ac requirentes, ut pro Summi Dei, & Apostolicæ Sedis reverentia, pacem per eos initam, saltem dicta expeditione durante, inviolabiliter observare procurent, ne tantum bonum, quod dextera Domini assistente securum speramus, & optamus, aliqua interveniente discordia, & dissensione, valeat impedi.

§.13. Et ne Prælati ac alii ad præſens Concilium, quod fere quinquennium duravit, laboribus, & expensis ulterius fatigantur, & ut eorum Ecclesias visitare, & consolari possint, ac aliis certis rationabilibus, & justis causis præſens Concilium absolvimus, & benedictione Domini dimittimus, omnibusque, & singulis in eo existen, ad propria remeandi, sacro eodem, approbante Concilio licentiam concedimus, & ut ad propria aliquibus spiritalibus muneribus reſecti cumulatori gaudio remeare possint, illis, eorumque familiaribus, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam semel in vita, & in mortis articulo elargimur. Nulli ergo &c.

Datum Romæ in publica Sessione, in La-

Hortatur Principes, ad observantiam pacis & defensionem fidei.

Prælatos qui Concilio interfuerunt, dimittit.

Sanctio pœnalis. Dat. P. An. 4. 16. Martii.

Hic Pontifex dictum Concilium Lateranense confirmat.

Executores illius deputat.

Expeditionem contra Turcas indicit.

Lateran. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnat. Dominicæ 1516. 17. Kal. Apr. Pontificatus nostri Anno IV.

XIX.

Facultas Visitatorum Congregationis Monachorum Beatae Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium, dictæ Congregationis, in evidentem ejus utilitatem.

Hæc facultas hætenus erat duorum Prælatorum Congregationis, ut sup. in Julii II. Const. XP. Ex juncto fol. 289. Institutiõnem vero, & statum ipsius Congregationis indicavit Tom. III. Par. II. in Constit. III. Clem. VI. Solitudinis fol. 294.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum Beatae Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

EX debito Pastoralis Officii ad ea providere nos convenit, ut Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum utilitati, & commoditati valeat provideri.

§.1. Dudum siquidem felicis recordationis Julio Papæ II. prædecessori nostro &c. Omittitur insertio hujus Bullæ, quæ est sup. fol. 289.

Petitio Cong.

§.2. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, dictæ Congregationis Visitatores, a multo tempore citra esse consueverint lex Prælati, quorum consilio, & consensu Generalis ejusdem dictæ Congregationis Abbas pro tempore existens, Congregationem ipsam gubernat, & qui bini, saltem bis in anno ad visitandum omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationis mitti solent, & sæpe contingat, sive propter multitudinem Monasteriorum visitandorum, sive propter aliquorum ex eisdem Visitatoribus adversam valetudinem, aut alios sinistros eventus, quod duo simul dictorum Visitatorum omnia Monasteria hujusmodi incedendo visitare non possunt, sed multoties singuli ad visitandum mittantur, ordinaveritque præterea, quod quando unus solus Visitator mittitur, ipse sic pro tempore missus, unum Sacerdotem de gremio vestro, sibi in socium asumere possit, qui dicta Visitatione durante, omni Visitatoris auctoritate fungatur, & cum grave admodum, & dispendiosum Monasteriis, Prioratibus, & locis visitandis foret, si ob unius Visitatoris defectum, Abbates, seu Priores, aut alii, obtinendi licentiam vendendi, seu alias alienandi juxta formam singularum literarum prædictarum commoditate carerent, pro parte vestra hodie fuit humiliter supplicatum, ut Monasteriorum, Prioratum, & aliorum Congregationis hujusmodi locorum utilitati

Tom. III. Par. III.

consulere, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§.3. Nos igitur vos, & singulares personas ex vobis a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati vobis, ut etiam unus ex dictis Visitatoribus, qui solus fuerit ad visitandum pro tempore missus, una cum socio Sacerdote, qui tamen Prælati ex dicta Congregatione existat, per eum in Convitatorum pro tempore electo, in omnibus, & singulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus hujusmodi juxta dictarum literarum contentiam faciendis, consensum præstare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ut præfertur, dictis Abbatibus, Prælatiſ, Prioribus, & Conventibus respective servata alias singularum literarum eorundem forma, concedere, libere, & licite valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus.

§.4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Visitatorem cum socio, sic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes hujusmodi actum, & gestum fuerit, valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatiſ, Prioribus, & Conventibus præfatis, & cum eis contrahentibus suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac si electus per Nos, & Generale Capitulum ipsius Congregationis deputatus, & missus Visitator foret.

§.5. Non obstantibus præmissis &c. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum; Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimosexto, 4. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

XX.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis S.R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum Almæ Urbis, & declaratio circa appellationes ab eorum sententiis interponendas.

LEO EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

INTER curas multiplices, quæ pro pastoralis officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apostolorum princeps, sibi & suis in Christi Vicariatu successoribus Sedem statuit, & ad quam de universis Orbis provinciis, H h h 2 fre-

Facultas unius Visitatoris circa alienationem bonorum Congr.

Validatio alienationum ab eo fienda.

Derogatio contrariorum D. P. An. 4. 29. Aug.

Exordium.

frequens assiduusque hominum est accessus, conditio, non minus in urbanorum rusticorumque praediorum amplitudine, & excellentia, quam virorum insignium numero, & ornatu, nostrae provisionis opere praeclearior in dies, atque illustrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis Curiam sequentur, certiore in suorum dispositione bonorum libertate fruuntur, & quae propterea a nonnullis ex praedecessoribus nostris provida consideratione emanarunt, ut eo firmius illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apostolico circumfusa praesidio, nostrae approbationis munimine roboramus, extendimusque, & ampliamus, prout temporum ratione habita, nostro, & ejusdem Urbis, ac Curiae decori cognoscimus expedire.

Six. IV. edidit. Const. hic indicatam.

Jul. II. d. Constituit. approbavit.

Hic modo Pontifex innovat & confirmat. Const. Six. & Jul.

Confirmat Const. Alexandri VI. quam uti non necessariam omnibus. Necnon jurisdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Sixtus Papa IV. praedecessor noster cupiens dictae Urbis decori, & venustati, in structuris, & aedificiis &c. *Omittitur insertio hujus Bullae, quia totam habes sup. fol. 179.*
§. 2. Et successive pia mem. Julius Papa II. etiam praedecessor noster, motu, & scientia similibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac singulis aliis in eis contentis clausulis, approbavit, & confirmavit, ac perpetuum firmitatis robur obtinere, & observari debere decrevit, voluit, & mandavit.

§. 3. Nos igitur considerantes, quantum decoris, & dignitatis Urbi, & Curiae supra dictis, & in aedificiorum, & praediorum ampliatione, & salubrioris aeris amenitate, & hominum, in omni virtutum, & dignitatum genere illustrium, copia, & culta, a tempore quo dictae literae emanarunt, accessit, & quod pro conservatione, & in melius progressu Curiae, & Urbis praedictarum status, necessaria est perpetua & inviolabilis dictarum usus & observantia literarum, earumque in aliquibus, quae ipsarum, etiam in suburbis, & aliis locis dictae Urbis, ut praemittitur, circumvicinis effectum passim impedire noscuntur, extensio, & ampliatio, cupientesque in praemissis pro virili nostra opportunum adhibere remedium, motu simili, non ad aliquis nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, omnes, & singulas literas praedictas cum omnibus in eis contentis clausulis, approbamus, & innovamus, & praesentis scripti patrocinio communitur. Decernentes eas in singulis ipsarum partibus, etiam in quibus forte haecenus in usum receptae non sunt, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

§. 4. Et nihilominus dictorum praedecessorum inherendo vestigiis, cupientes ipsorum Civium, & Curialium, & aliorum aedificare volentium commoditatibus providere, ut quanto citius Urbs ipsa, ac praedia, nostris praesertim temporibus, aedificiis, ac praediis instauraretur: considerantes, quod in eadem Urbe, & ejus di-

strictu, sunt multae domus, & loca sub proprietate, tam diversarum Basilicarum, & Ecclesiarum, quam Hospitalium, & aliorum quorumcumque piorum locorum, in casum in quem domini, quibus in censum, aut emphyteusim, seu alias quomodolibet locata, aut domus concessae sunt, in illis aedificare vellet, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout melius poterint, concordare, juxta seriem, & tenorem literarum fel. record. Alexandri Papae VI. etiam praedecessoris nostri, super via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus illarum inhibitionibus, decretis, clausulis, & mandatis, approbamus, & innovamus, ac ad quaecumque Urbis & praediorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus. Earumdem tamen Basilicarum Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque etiam piorum locorum, non solum indemnitati, sed utilitati providere volentes, prout per praesentes providemus: & ut dicti domini, vel alii ad aedificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod si census, vel responsio, & pensio annua erit in emphyteusim perpetuam alicujus familiae, quod tali casu liceat illis de familia tantumdem censum, sive similem responsionem in aliam domum, sive domos, aut possessionem, aut quaecumque alia bona stabilia ad dictum censum, vel responsionem convenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte. Quod etiam volumus, & decernimus de domibus, & locis, tam intra, quam extra ipsam Urbem infra milliaria praedicta hujusmodi consistentibus, & ceteris bonis dictarum Basilicarum, Ecclesiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diversis inquilinis pro annua responsione, vel aliter, etiam ad plures annos quibusvis locataris locari, seu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures personas, concedere solitis, seu concessis, aut in futurum concedendis, quos possit in illis aedificare, seu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & consignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, seu possessiones, vel quaecumque alia bona stabilia tantumdem, diversis inquilinis pro annua pensione, cum augmento tamen decimae, seu majoris partis, arbitrio Camerarii, & Magistrorum stratarum hujusmodi, quod honestum visum fuerit, ac alias, seu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, juxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde provenientes in alias possessiones, & bona, vel necessitates ipsarum Ecclesiarum, prout in dictis literis latius continetur, convertere. Quod si quis id efficere recusabit, possit Camerarius, & Magistri praefati juxta facultates in d. literis Sixti, & Alexandri concessas, cogere quaecumque capitula, Conventus, hospitalia, & alia quavis etiam pia loca ad faciendum dictam permutationem cum augmento dictae decimae partis.

§. 5. Et si inter duos, aut plures aedificare

care volentes, lis, aut controversia oriri contingat, volumus, & decernimus, quod praeventio habeat locum; quod qui primus negocium inceperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellaverit, ille sit potior, nec ab aliquo postea molestari, vel quoquo modo impediri possit, & valeat, quinimmo ex tunc sit illi jus questum. Et tamen ad tollendum scandala, seu controversias, quae exinde oriri contingeret, ne quis postea dolose, & fraudulenter ob proterviam aliorum, & invidiam, seu ipsorum commodum plerumque fieri posset, etiam si plus offerret, & aliis, ut praemittitur, esset impedimentum, volumus, & decernimus, quod permutatio hujusmodi cum augmento decimae partis, & ultra, prout arbitratum fuerit, ut praefertur, censetur, & sit in evidentem utilitatem. Et ne ob hujusmodi interpellationem domini, & proprietarii praedicti, aliqua damna, seu incommoda patiantur, quod liceat ipsis easdem suas domos, loca, & bona retinere, donec sit illis cum effectu assignata dicta recompensa cum augmento hujusmodi.

Habitare non relevat, post requisitionem volentium aedificare.

Extendit Bullam Sixti IV. etiam extra Urbem.

dem Camerario, & Magistris videbitur utilitati, vel ornatui publico expedire.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis facultatum, & licentiarum testandi, & alias disponendi inter vivos, vel in ultima voluntate, de bonis & rebus, per Ecclesias, & alia Ecclesiastica, & pia loca, illorumve fructus, redditus, & proventus, pro tempore acquisitos, personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, per Sedem Apostolicam quomodolibet concessarum, revocationibus, reductionibus, modificationibus, suspensionibus, & aliis contrariis constitutionibus, etiam per viam perpetuae constitutionis, ex quibusvis etiam in fidei, ac Terrae sanctae contra infideles, & Fabricae dictae Basilicae subsidium, aut aliis quantumlibet, maximis, & urgentissimis, ac necessariis causis, etiam motu & scientia, ac potestatis plenitudine similibus, & de dictorum Cardinalium consilio, etiam consistorialiter habito, & cum aliis &c.

Clausula de rogatione.

D. P. An. 4 die 2. Nov.

Nulli ergo &c.
Datum Romae, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sextodecimo, iv. Nonas Nov. Pont. nostri Anno 4.

Sequitur extensio dictae Bullae.

LEO PAPA X.

Motu proprio, &c.

§. 1. Cum sicut accepimus non obstantibus quod juxta formam literarum super liberatione domorum & aliorum quorumcumque locorum, rerum, bonorum, etiam sub proprietate alicujus Ecclesiae, aut piorum locorum existentium, soluta seu aucta decima parte a nobis emanatarum; tam per Camerarium nostrum, & Magistros stratarum, quam etiam alios per nos deputatos, super liberatione censuum, canonum, sive responsionum super eisdem domibus, locis & bonis consistentium pronuntiari, seu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum Ecclesiarum, & piorum locorum, a dictis pronuntiis, & sententiis appellare, & appellationis hujusmodi causas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem nostram.

He literae sunt quae hic supra habentur.

§. 2. Nos igitur attendentes, quod propter praemissa cives, & curiales, & alii, constructionibus, & ampliationibus aedificiorum, quae non solum ad commodum privatum, sed etiam publicum, & maximum ornamentum Almae Urbis nostrae cedunt, penitus retrahuntur, ac super his opportune providere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo statuimus, & ordinamus, quod praetendentes se ex hujusmodi sententiis indebite gravari, non debeant sub poena mille ducatorum auri, Camerario nostrae Apostolicae, ipso facto, sine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum, ac interesse per partem

Appellatio non datur, a sententiis Magistri Viarum. Immo servatur dari appellationem ad Clericum Praesidentem Viarum.

partem ob inobservantiam literarum prædictarum quovis modo supportandorum, ab ipsis sententiis, & ordinationibus appellare, querelare, seu aliquo modo conqueri. Sed possint ad Cam. Apost. habere recursum, & querelam super præmissis augmento, & Præsid. dictæ Cameræ de eo cognoscere. Et partes fecisse debeant, quod cognoscatur, & terminetur infra quindecim dies a die latæ sententiæ hujusmodi, quæ in ipsâ Camera infra tres dies porrigi debeat, quibus elapsis, si non fuerit aliquid determinatum, sententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debita, omni exceptione remota, demandent. Si vero fuerit in aliquo reformata, reformationi hujusmodi, omni appellatione remota, stari, & exequi debeat, omni sublata appellatione, vel exceptione.

§ 3. Et quia etiam intelleximus in dubium revocari, an literæ nostræ prædictæ ad vineas, & viridaria se extendant: ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tam in Urbe, quam extra, & in locis in dictis literis comprehensis existentia extendi debere decernimus, & declaramus: Decernentes irritum, & inane, quicquid contra præmissa, scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

§ 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apost. ac Legatis, respective, ut omnia in dictis literis, ac præsentibus contenta, omnino & effectualiter observari faciant.

§ 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

§ 6. Volumus autem, quod literarum Apostolicarum prædictarum, ac presentium transumptis manu unius Clerici, & Notarii Cameræ subscriptis, quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

Datum Romæ apud S. Petrum, die decima Januarii, millesimo quingentesimo decimo nono, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXI.

Damnatione Pragmaticæ Sanctionis in Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apostolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa provisiones Beneficiorum Ecclesiasticorum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Proemium. Pastor æternus gregem suum, usque ad consummationem sæculi numquam deserturus, ita Apostolo teste, obedi-

Extensio dictæ Bullæ ad vineas & viridaria.

Executorum deputatio.

Clausula derogatoria.

Fides transumptorum.

D. A. An. 6. die 10. Jan.

tiam dilexit, ut pro explando primi parentis inobediencie peccato de ipsum humiliaverit, factus obediens usque ad mortem, migraturus vero ex mundo ad Patrem in soliditate petra, Petrum ejusque Successores Vicarios suos instituit, quibus ex libri Regum testimonio ita obedire necesse est, ut qui non obediit morte moriatur, & ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest, qui Romani Pontificis Cathedram deserit, quoniam Augustino, Gregorioque auctoribus, sola obedientia est mater, custosque omnium virtutum, sola fidei meritum possidens, sine qua quisque infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur. Itaque nos eodem Petro docente solliciti esse debemus, ut quæ a Rom. Pont. Prædecessoribus nostris, præsertim in sacris Conciliis pro obedientia hujusmodi, auctoritatis, libertatisque Ecclesiasticæ, & Sedis Apostolicæ defensione mature, & ex legitimis causis inchoata sunt, nostris studio, cura, & diligentia debite absolvantur, & ad optatum finem perducantur, simplicium quoque anime (quarum etiam rationem Deo reddidit sumus) a dolis, & laqueis tenebrarum principis liberentur.

§ 1. Sane fel. rec. Julius Papa Secundus prædecessor noster post indicium ex legitimis tunc expressis causis de venerabilium fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu sacrum Lateranense Concilium, provide considerans cum eodem sacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ contruptelam, quam illi Pragmaticam Sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & scandalo, ac dignitatis Sedis Apostolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguisse, & adhuc vigere, ejusdem Pragmaticæ Sanctionis negotium, eodem approbante Concilio discutiendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælatibus certæ congregationis commisit.

§ 2. Et quamquam sanctio præfata ex multis nullitati notorie subiaceret, schismatique manifestum foret, & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset, ex abundantiam tamen cautela idem Julius Prædecessor Gallicos Prælatos, Capitula Ecclesiarum, & Monasteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta sanctione utentes, omnesque & singulos alios in præmissis sua communiter, vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Papien. Ecclesiarum valvis assignandum monuit, & citavit, infra tunc expressum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, causasque dicent, quibus sanctio præfata, illisque corruptela, & abusus in concernentibus auctoritatem Romanæ Ecclesiæ, & sacrorum canonum, ac Ecclesiasticæ libertatis violationem nulla, & invalida declarari non deberet.

§ 3. Cum dicto Julio Prædecessore in huma-

Julius II. indicium Concilium Lateranense, ut sup.

Monitum & citavit Gallos super revocatione Pragmaticæ.

Hic Pontifex (Julio interrim defuncto) monitionis terminum prorogavit.

humanis agente diversis impedimentis causantibus citatio exequi, & reproduci, ac negotium abrogationis hujusmodi plene discuti, ut intentio ipsius Julii Prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio Prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitime executâ, & per Procuratorem fiscalem sacri Concilii promotorem reproducta, ipsorumque citatorum non comparentium contumacia accusata, & ad ulteriora procedi petitum fuisset, nos divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, omnibus rite pensatis, petitioni prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos, & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, ut præfertur, præfixo comparere non potuissent, ut omnis justæ excusationis, & querelæ occasio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis hujusmodi præfixum eodem sacro approbante Concilio ad alium tunc exprellum terminum jam diu efluxum in diversis Sessionibus pluribus prorogavimus.

§ 4. Cum autem moniti & citati prædicti sublatis jam omnibus impedimentis, efluxisque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum causam, quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationi ultra locus non sit, possintque merito contumaces reputari, prout eos exigente justitia reputamus. Nos mature attendentes pragmaticam sanctionem, vel potius ut dictum est corruptelam schismatis tempore a non habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Republicæ Ecclesiæque sanctæ Dei, nullatenus conformem, & a clar. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Christianissimo revocatum, cassatam, atque abolitam, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuire, facultatemque Rom. Pont. pro tempore existentis, de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. pro universali Ecclesia assidue laborantium, virorumque Doctorum personis quibus abundat Curia, & quorum Concilii Sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universalis Ecclesiæ auctoritas, & potestas conservantur, negotiaque diriguntur, & in prospero statu consoventur, Ecclesiis & Monasteriis, eisdemque personis de reliquis beneficiis Ecclesiasticis juxta eorum status exigentiam providendi penitus auferre. Prælatibus vero Ecclesiasticis illarum partium, causam præbere; ut ipsi nervum Ecclesiasticæ disciplinæ, & obedientiæ sanctum frangant, & violent, ac contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem cornua erigant, & eis ad præmissa audendum viam aperire, ipsamque notoriæ nullitati subjacere, nulloque nisi alicujus temporis, seu potius tolerantia cujusdam adminiculo fulciri, etsi Rom. Pont. Prædecessores nostri præfati, prout ipsi suo tempore summopere optare demonstrarunt, corruptelam, & abusionem hujusmodi, vel malignitate temporum, vel alias illi pro-

videre, & in totum occurrere non valentes, suis temporibus tolerare vis fuerunt, considerantes tamen ab ipsius Bituricen. sanctionis editione, vix annos septuaginta fluxisse, nullumque infra hoc temporis spatium præter hoc Lateranen. Concilium legitime fuisse celebratum, quo cum disponente Domino constituti simus, ab eisdem improbæ sanctionis extirpatione, totali annulatione, sine nostra, & tantorum Patrum in præfenti Concilio congregatorum nota, ac nostræ & dictorum illa utentium animarum periculo abstinere, seu desistere non posse, Augustino teste, judicamus, atque censemus.

§ 5. Et sicut piæ memoriæ Leo Papa I. Prædecessor noster, cujus in hoc libenter quoad possimus vestigia imitatur, ea que in secunda Ephesina Synodo temere contra justitiam & Catholicam fidem gesta fuerunt, postmodum in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate revocari ita & nos a tam nefariæ sanctionis, & contentorum in ea revocatione, retrahi aut desistere salva conscientia, ac nostro, & ipsius Ecclesiæ honore non posse, aut debere censemus.

§ 6. Nec illud nos movere debet, quod sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileen. Concilio edita & ipso Concilio instante a Bituricen. Congregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia post translationem ejusdem Basileen. Concilii per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum factam, a Basileen. Conciliabulo, seu potius conventicula, que præsertim post hujusmodi translationem, Concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cum, etiam solum Rom. Pont. pro tempore existent. tamquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum jus & potestatem habere, ne dum ex sacra Scripturæ testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, sacrorumque canonum decretis, sed propria etiam eorumdem Conciliorum Confessione manifeste constet, quorum aliqua referre placuit, reliqua vero utpote notoria silentio præterire. In Alexandria enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici Romano Pontif. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus, Nicænam Synodum statuisse non debere absque Roman. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eundem Leonem Pontif. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedonen. statuisse. Martinum etiam Papam V. præfidentibus suis in Concilio Senen. potestatem transferendi Concilium nulla consensus ipsius Concilii mentione habita dedisse: Ephesinam quoque primam Synodum Coelestino ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Constantinopolitan. Synodum Hadriano Roman. Pontif. Prædecessori-

Leo I. revocavit auctoritatem in 2. Ephesina Synodo.

Ideo hic Pontifex jure revocavit pragmaticam quam confirmavit in conciliabulo Basileen.